

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sectio I. Vtrùm Christus sit servus & subjectus Patri.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

IV. Non ita sigillatim omnia ad Ecclesiam pertinentia disposuit in hoc mundo Christus, quin multa etiam iam à peculiari eius cura dependant.

V. Cur in Litanis, & publicis orationibus semper dicimus, Christe miserere nobis, non Ora pro nobis.

Tertio arguit: Christus in hac vita perfecit totum negotium nostrae salutis, ergo non est quod amplius quidquam in caelo postulet. Respondetur: Etsi Christus generatim omnia disposuerit in terra, quae spectant ad redemptionem humani generis, constitutionem Ecclesiae, Sacramenta, &c. non tamen ita singula instituit sigillatim, ut non pendeant multa etiamnum à peculiari eius cura, quae de causâ eum dixit Apostolus manere vivum ad interpellandum pro nobis.

Arguitur quarto: Hic siquidem communis videtur sensus Ecclesiae, nunquam enim dicimus in ullis orationibus, Christe ora pro nobis, sed miserere nostri, si autem oraret in caelis, non est cur id dicere non possemus. Respondet Suarez simpliciter non esse usurpandum illum loquendi modum, ut longissime fugiamus errorem Arrii, vel Nestorii, tum etiam quia cum personam aliquam compellamus, solemus titulo eum maxime honorifico compellare. Privatim tamen, inquit ipse, non est cur non possit quis, qui rationes istas distinguere novit, & Christum considerare ut hominem, hoc modo orare, & petere ut aeterno Patri merita sua pro nobis repraesentet,

orationesque nostras cum sua conjungat.

Quinto: Christo post resurrectionem collata est potestas plena disponendi de omnibus; qui autem plenam habet potestatem, non est cur oret ut aliquid fiat, cum in illius manu sit de re quavis pro libito disponere. Respondetur cum Sancto Thoma hic, & quaest. 24. art. 4. ad 3. licet Christo ut homini aliquo modo collata sit amplissima potestas, hanc tamen exercere debuit servato ordine divinae dispositionis, qui est ut Deum honorando, & petendo, merita sua Christus in nos derivet, saltem nihil obstat quo minus potentiam suam hoc modo exercent.

Dicendum itaque videtur, Christum aliquo modo pro nobis in caelis orare, cum concipi alias nequeat quo pacto dicatur pro nobis vere interpellare; nec enim merita sua vel vulnera sine peculiari aliquo actu intellectus aut voluntatis Patri potest ostendere, non tamen orat servili illo modo cum gemitu & suspiriis, ut in terris, sed alio modo nobiliori. Nec arguit defectum potestatis, cum in hoc dici possit habere plenam potestatem, quod de plurimis per se possit disponere, & de omnibus si Patrem oret, quod est habere moralem potestatem circa omnia.

DISPUTATIO QUINQUAGESIMA NONA.

De Subjectione, Sacerdotio, Mediatione, & Regno Christi.

SECTIO PRIMA.

Utrum Christus sit servus, & subiectus Patri.

I. Quae ratio-
ne Christus
sit minor Pa-
tri.

IN Quaestione vigesima tres praecipue voces discutit S. Thomas, quo pacto scilicet Christo conveniant, Minor, Subiectus, Servus. Quoad primum (ut omittam Arrii haeresim dicentis Filium in divinis esse creaturam & consequenter minorem Patre) Clitoveus in Divum Damascenum lib. I. de Fide c. II. ut refert Suarez lib. 3. de Trinitate. cap. 10. asserit Paternitatem secundum perfectionem suam relativam dicere majorem perfectionem quam dicat filiatio formaliter, quo modo aliquos ex Graecis Patribus explicat dicentes Patrem esse majorem Filio, non naturam, sed dignitate Personali, quam proinde inaequalitatem exerceri vult in ipsa entitate Patris & Filii, nec tamen hoc quidquam derogare existimat perfectioni simpliciter, quae consistit in sola natura, eademque in omnibus tribus personis reperitur.

Hæc tamen sententia, cum non ita perfecte II. consulat aequalitati divinarum Personarum, non est admittenda, nam in illo eminentissimo modo communicationis, quo aeternus Pater naturam communicat Filio, non est melius nec beatius dare quam accipere. Solum ergo est minor Christus Patre quoad humanitatem, ut habetur in Symbolo Athanasii, aequalis Patri secundum divinitatem, minor Patre secundum humanitatem. Unde ad vitandum periculum erroris nunquam est absolute concedenda hæc propositio, Christus est minor Patre; imò simpliciter est falsa, cum simpliciter fiat comparatio inter ipsas Personas. Sed de hac latius dictum est in materia de Trinitate.

Quoad secundum de subjectione, notandum subjectionem, de qua hic loquimur, idem esse ac capacitatem præcepti, cui Christum subiectum fuisse supra ostendimus. sive sermo sit de præceptis naturalibus, sive positivis, quorum aliqua Christo à Patre imposita fuisse certum videtur: unde S. Cyrillus in Epistola 10. sic scribit: Non ignoramus quod cum Deus sit, & homo sub Deo factus sit, secundum legem humanitatis natura competentem. Christus ergo ut homo, & jure & facto subiectus fuit

III. Subiectus in præceptis idem est ac capacitatis habens præcepti.

fuit Deo, *jure*, quia præceptis ejus parere teneatur; *facto*, quia semper ad omne quod præceptum erat exequendum, promptissimam habuit voluntatem.

IV. Hanc verò propositionem, *Christus subiectus fuit Patri*, licet in rigore vera sit, quemadmodum simpliciter est verum dicere, *Christus fuit obediens Patri*, sicut simpliciter fuit homo, & habuit humanam voluntatem subiectam simpliciter divinæ, S. Thomas tamen absolutè renuit propositionem illam admittere, ob periculum Arianæ hæresis, atque expedire addere particulam illam, *in quantum homo*. Minus tamen hic requiritur determinatio illa, *in quantum homo*, quam in illa voce *minor*, cum ibi fiat comparatio in perfectione simpliciter & absolutè, quæ absolutè æqualis est in Christo & Patre. Si autem hæc subiectio referatur ad Verbum, erit simpliciter necessaria determinatio: Si enim quis dicat, *Christus est subiectus Verbo*, ponere videtur distinctionem Personarum inter Christum & Verbum, & incurreret hæresim Nestorianam quare addendum, *in quantum homo*, quæ tamen particulæ non tam necessariò sunt addendæ si quis diceret, *Christus est subiectus sibi*, cum hic sufficienter ex modo significandi importetur identitas suppositi, licet propositio aliundè sit falsa, cum nullus esse possit major vel minor, inferior vel superior sibi.

V. Matri verò, seu parentibus, non do jure, & ex debito, sed sponte secundum carnem subjecit se Christus, juxta illud Luca 2. v. 51. *Et descendit cum eis, & venit Nazareth: & erat subditus illis*. Hæc ut notat Suarez hic, Disputatione 43. sect. secundâ, est communis Doctorum sententiâ.

VI. De servitute, etsi difficultas magnâ ex parte sit de modo loquendi, major tamen est inter Auctores controversia, quæ de hac præcipuè propositione procedit: utrum scilicet Christus, quæ homo, sit servus Dei, non servitute ex peccato contractâ, sed ratione creationis. Notandum verò, licet servitus subjectionem importet, non tamen omnem subjectionem esse servitutem, alioquin quisquis alteri obedientiam debet, esset illius servus, quod falsum est, ut constat in filio respectu parentis. Servitus ergo præter subjectionem dicit, ut planè quis subsit dominio alterius.

VII. Vasquez ergo Disp. 8. acriter contendit non posse Christum, etiam ut hominem, vocari servum Dei: quem sequitur Lugo Disp. 28. sect. 3. quamvis dicat quæstionem esse de nomine. Præcipua hujus sententiæ probatio desumitur ex auctoritate Concilii Francofordienfis contra Elipandum, qui Christum, ut filium adoptivum, ita servum vocabat: Contra quem in suâ Epistola sic scribit Adrianus Papa: *Tantâ nimirum vos temeritas dementia deludit, ut adoptivum eum filium, quasi patrum hominem, calamitati humana, & (quod pudet dicere) servum eum impii & ingrati tantis beneficiis, liberatorem nostrum non pertimescitis venenosâ fauce susurrare. Cur non veremini quaruli obtrectatores, Deo odibiles, illum servum nuncupare*: hæc Pontifex, estque præcipuum fundamentum hujus sententiæ.

VIII. Secundò probatur auctoritate Patrum: Sanctus enim Athanasius Sermone 3. contra Arrianos, de Christo ait, ipsum servum esse appellatione, non veritate, ad eum modum, inquit, quo *Filius se soles servum nominare*: de quo etiam sanctus Leo sermone primò de Nativitate sic scribit: *Assumpta est forma servi sine conditione*

R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II.

servili, &c. Tandem, ut alios omittam sanctus Augustinus: Dominus noster etiam in formâ servi non servus, sed in formâ etiam servi Dominus fuit.

Rationes etiam variæ afferuntur: primò, quia Christus, etiam ut homo non est filius adoptivus, ergo à fortiori non servus, cum longè magis aliena sit à filio naturali conditio servitutis, quam adoptionis.

Secundò, & præcipuè, quia hoc differt servus à non servo, quòd non communicet in bonis ipsius domini, ut habet Aristoteles primo Politicorum, cap. 3. ipsumque servi nomen hoc præ se ferre videtur; si enim in bonis & honore cum domino communicet, quæ ratione servus dici poterit, sed Christus qua homo, communicat in bonis Dei; cum enim personaliter fuerit ipsi unitus, necessariò in excellentiâ & majestate omnibusque adeo bonis cum ipso communicat. Quamvis ergo Christus fuerit subiectus Deo, eique in omnibus obediens, sicut Filius Patri, sine omni tamen conditione servili.

SECTIO SECUNDA.

Verius est Christum ut hominem esse servum Dei.

CONTRARIA nihilominus sententiâ est probabilior, quam tener Sanctus Thomas q. 2. art. 1. & 2. Suarez Disput. 44. sect. 1. & alii. Ratio conclusionis est: Quia in Christo respectu Dei reperitur sufficiens fundamentum relationis servitutis, ergo non est cur dici non possit servus: antecedens probatur, relatio servitutis, quam habet creatura quævis ad Deum non est aliud, quam essentialis dependentia ipsius à Deo per creationem, ratione cujus ita est subordinata Deo, & sub illius potestate ac dominio, ut possit de illâ disponere in ordine ad quosvis usus, & pro libito destruere, sed Christus secundum humanam naturam non minùs pendet à Deo, nec minùs est sub illius potestate & dominio, quam res aliæ creatæ, ergo. Major probatur, tum ex communi consensu omnium, in hoc statuentium relationem servitutis creaturæ ad Deum, & domini Dei ad creaturam, tum ex S. Cyrillo Alexandrino lib. 4. de Trinitate, dicente: *Servile factum esse quicquid productum est ex nihilo*; ubi creationem assignat pro adæquatâ ratione servitutis creaturæ ad Deum.

Dices cum Vasquez, & aliis: Præter titulum creationis, qui est quid positivum, requiri etiam aliquid negativum, nempe ut non communicet in bonis; hoc enim si fiat, non erit servus, unde juxta leges, si quis ancillam in uxorem ducat ipso facto definit esse ancilla, & ob hanc etiam causam filius non est servus, quia jam communicat in bonis cum Patre sicut illa cum marito, ergo cum Christus communicet in bonis, nempe honore, excellentiâ, &c. cum Patre, esto ab illo dependeat, non tamen est servus respectu illius.

Sed contra: Ratio enim cur communicatio in bonis eximat uxorem & filium à conditione servili, est primò, quia per eam constituitur æqualitas quædam, quod in Christo ut homine respectu æterni Patris non reperitur, cum ut homo sit minor Patre: deinde restringitur per eam potestas mariti, & patris, ita ut non possit de uxore & filio plenè disponere, nempe vendendo, donando, &c.

Et 3

at verò

IX.

Ratio primâ est, quia Christus non est Filius adoptivus, ergo nec servus.

X.

Secundò arguunt, servus namque non communicat in bonis domini.

I.

Dicendum cum S. Thomas Christum ut hominem esse servum Dei.

Humana Christiana natura, non minus quam res aliæ creatæ est sub potestate & dominio Dei.

II.

Obicit ad servitutem insuper requiritur ut non communicet in bonis.

III.

Resp. Longè diversam esse rationem uxoris & filii respectu mariti & patris, & humanæ Christi naturæ respectu Dei.

Quid de hac propositione sentiendum, Christus subiectus fuit Patri.

Matri se Christus sponte secundum carnem subjecit.

Quid de servitute hac in re sit dicendum.

Docent nonnulli Christum, etiam ut hominè, non posse appellari servum Dei.

Negare videtur Patres Christum dici posse servum Dei.